

সূচীনা :

পত্রীকৃত অসম্পূর্ণ কবিতা : Bengali M.A. 2nd Semester
[: Jan, 2020 to June, 2020] - ১৪
চূড়ান্তকালে সত্য ।

① 0

ଅଧିକାରୀ କବି ପତୀକ୍ରମାଧ୍ୟ : ସାହିତ୍ୟର ଦାମନୀ

" ପତୀକ୍ରମାଧ୍ୟ ଆଜଣ୍ୟ ଅଧିକାରୀ କବି । ଆଜଣ୍ୟ କଥାଟିଏ ହୁଏ
 କିନ୍ତୁ ଆମକୁ ଡରିତେ ପାରେ, କହନ୍ତେ କବିଟି କବି କ୍ଷୀରରେ 'ଆଧର' ହେତେ
 ଇତି ପ୍ରଥମ ପରିଚର୍ଚ୍ଚକେ ଚିତ୍ର ଦେଖା ଯିବାର । କିନ୍ତୁ ଏ ପରିଚର୍ଚ୍ଚକ ଅଧିକାରୀକେ
 ଅଧିକାରୀ କବିଟି ଡରିତେ ପାରେ ନାହିଁ ; ସାହିତ୍ୟ ପାଠକ ହେବାରେ, ପ୍ରଥମ
 ପ୍ରଥମ ଅଧିକାରୀ ଇଚ୍ଛାରେ ମିଳାଏ ; ମୂଳ୍ୟ ହେବାରେ ଅଧିକାରୀ ପ୍ରଚଳନରେ
 ଅଧିକାରୀ, ଚିନ୍ତାରେ ସ୍ୱଳ୍ପ ଚିନ୍ତା ହେଉ ଅଧିକାରୀ ନାହିଁ ।
 ଅଧିକାରୀ — ଏ ଅଧିକାରୀ ଅଧିକାରୀ ଦୋଷକୁ ନାହିଁ ; କିନ୍ତୁ
 'ଆଧର' ହେତେ କବିଚିତ୍ତେ ଅଧିକାରୀ ମଧ୍ୟରେ ମଧ୍ୟରେ ତାହାର ବିଶ୍ୱାସୀ
 ଦୈବତା ହେଉ ଉଚ୍ଚୋଚ୍ଚତା ହାସଲ ହେଲିବାର ; ମଧ୍ୟରେ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ୱଳ୍ପତା
 ସ୍ୱଳ୍ପ ମିଶ୍ରଣ ଜାଣିବାରେ ଅଧିକାରୀ ଦେଖା ନାହିଁ । ମଧ୍ୟରେ ଆଜଣ୍ୟ
 ଦୈବତା, ଚିତ୍ତ କୋପାତ୍ତେ ଏ ଦୃଢ଼ ଭୂମିରେ ଉପରେ ଦାଣ୍ଡ ହାସଲେ ପାରେ ନା,
 'ହୁଁ' ହେ ଦିକ୍ଷେ ନା, 'ନା' ହେ ଦିକ୍ଷେ ନା । ଦୃଢ଼ଭାବରେ ଚାହାରେ ଚିତ୍ତେ
 ପ୍ରତିଷ୍ଠା ନାହିଁ କେବଳ ମଧ୍ୟରେ ଚାହାରେ ଚାହାରେ ଚାହାରେ ନାହିଁ ।
 ହେ କବିଟି ପ୍ରଥମ ପ୍ରଥମ ପତୀକ୍ରମାଧ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ କବି ନା,
 ପ୍ରଥମ ପ୍ରଥମ ଭିନ୍ନ ଆଲୋଚନା ଗିରି ଅଧିକାରୀ । "

ହେଉ ପତୀକ୍ରମାଧ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଚିତ୍ତ କାନ୍ତ ଗାନ୍ଧୀ
 ଅଧିକାରୀ କବି ଦେଖା ଯାଏ, ଆଧର - ହେ ଆଜଣ୍ୟ କବିଗୁଣ

- କି କି ?
ସୌମ୍ୟ - ୧୯୭୦	→	ହେଉଥିବା ଅଧିକାରୀ କବିଗୁଣ :
ସୌମ୍ୟ - ୧୯୭୪		ଅଧିକାରୀ
ସୌମ୍ୟ - ୧୯୭୯		ଦେଖା ଯାଏ
ଆଧର - ୧୯୮୫		ହେ
		ନା ମିଳାଏ
		କବି

୧. ସୌମ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ : ୧୯୭୦ : ୧୯୮୫ : କାଳିକା - ଚିତ୍ର, ୧୯୮୫ : ପୃଷ୍ଠା : ୫୦୦ ।

বস্ত্রীকৃতি: আগ্নেয় প্রসঙ্গ করে কৃতি কবচেন কঠি।

কঠিতর প্রথমলাইনেই বস্ত্রীকৃতি প্রবৃপটি কঠি প্রলম্ব করে

বলচেন কঠি। বলচেন: তপন তপ্ত, চির অতপ্ত, অসকৃৎপঠিত্রী।

বস্ত্রীকৃতি: 'শিবলম্বাটিকা, প্রলম্বাটিকা তুঙ্গি দীপশিখা তুঙ্গী।'

আগ্নেয় বস্ত্রীকৃতি অত্রুত পঠিত্রিত বিশেষণের সঙ্গে আছটা

অকমেই পঠিত্রিত। এই বিশেষণটি হল 'পঠিত্রী', আগ্নেয়

বস্ত্রীকৃতিই গ্রাস করে দেয়। - প্রসঙ্গিত, ষষ্ঠাভ্যন্তর পাঠুদহন

পঠিত্রীকে পঠিত্রী করা য়েও পারে। কঠি এই আগ্নেয়কে সতি

স্বীকার করে প্রসঙ্গ করচেন। কঠিতর প্রথম দৃষ্টি লাইন তা

পঠিত্রীই তাই আগ্নেয় বিশেষণ হয়। শিবলম্বাটিকাতে

বস্ত্রীকৃতির প্রসঙ্গিত বসেছে। - বস্ত্রীকৃতিচন্দ্রের কল্পলক্ষ্যের

দস্তর প্রলেপ 'পঠিত্রী' প্রলেপের অস্বস্তি আসতে পারে যখন

পঠিত্রীগ্রাস বলেন: 'শিখিল বিশেষ যুঁজে কঠি জোছা পত

পঠিত্রী পঠি! ষষ্ঠাভ্যন্তর ষষ্ঠের ভেতরে ছলে উঠা আগ্নেয়

প্রসঙ্গ কঠি বলচেন: 'ষষ্ঠা চিঙে, আগ্নেয় পঠিত্রী, জোছা

পঠি পঠিত্রী।' - বস্ত্রীকৃতি বলার পর কঠি পঠিত্রীগ্রাস

আগ্নেয় - তাই আড়ম্বর উপস্থিতি লক্ষ্য করে স্বীকার ও

স্বীকার নানা ছেতে। কঠিকঠি পঠিত্রী এই প্রসঙ্গিত প্রসঙ্গিত:

'স্বীকারে কি বনে, ষাথে ষাথে তুঙ্গি ছলে উঠ দাঙানলে

বস্ত্রীকৃতি পঠিত্রী আগ্নেয় বস্ত্রীকৃতি সতদলে।

... ..

দৃষ্টি জিল তুঙ্গি দ্বিলাঙ লোহায় লোহায় দ্বিলাঙ

কঠিতর পঠিত্রী আগ্নেয় বস্ত্রীকৃতি তথা আগ্নেয় পঠিত্রী

কঠি পঠিত্রীগ্রাস উপস্থিতি:

‘ଆଜ୍ଞା ଭାବିତେହିଁ ଜାଣି—

ଅକଳ ଜ୍ଞାନୀର ଅପ ଦୀକ୍ଷିତ୍ୱର ପରିମୋକ୍ଷ ମୁଁ ହାଣି ।

ହିଲକ୍ଷ ଚିତ୍ତେ ତାର ଓ ଭକ୍ତର ଯୋଗାଡ଼ିଯୋଗର କାଳ

ଠିକ୍ରେ ମିଳେ ଧରା ଓ ଚିତ୍ତ ହରେ ଭକ୍ତର ଯଥାର୍ଥ

ସ୍ଥିତିଭୁକ୍ତେ ମରହତ୍ତେ ପଞ୍ଚା ଚିତ୍ତେର ଘଟି କାଳେ

ଭାଷଣୋ କି ଭୁକ୍ତି ଆମର ଜ୍ଞାନୀର ହୃଦିରେ ଗଞ୍ଜାରି ଭାଲେ;’

କ୍ଷତି ପତୀକ୍ଷିତାରେ କ୍ଷୀର ଦର୍ଶନେ ଅକଳ ଜ୍ଞାନୀର ଅପ ଦୀକ୍ଷିତ୍ୱର ପରିମୋକ୍ଷ
ପ୍ରକାଶିତ - ହାଣି । - ଗର୍ବ ଚୋର ବିକ୍ଷେପ ପରିମୋକ୍ଷ : ଭକ୍ତର ଯଥାର୍ଥ ।’

ପ୍ରକାରେ ଆମ୍ଭାପକ ‘ଭକ୍ତର ଘୋର’ କ୍ଷତିଆମ୍ଭ

ପ୍ରଥମ ଶ୍ଳୋକ - ଓ ପତୀକ୍ଷିତା ଅସ୍ମତ୍ତେ ଢେକେ ବଳଲେନ :

‘ଅମ ଓ ଅମ୍ଭୁ , ଆମ୍ଭର ଆଜ୍ଞାରେ ଚେଡ଼େଇଁ ହୁକ୍ତେ ପ୍ରଥା ;

ଭୋକ୍ତା ଆମ୍ଭାମ୍ଭ ହରେ ପାକ ଦୁର୍ଲ୍ଲୋ କାଳେହୁଁଲୋ ଆକ୍ଷା ତଥା ।

କାନ୍ତ ପ୍ରକାଶ ହିଁୟାଲି -

ପତ ଓ ମିତ୍ରତ୍ୱ ଓତ ଅମିତ୍ରତ୍ୱ ମୋକ୍ଷାକ୍ଷିତ୍ୱ ପାଳ ଯେହାଲି ।’

ନାମା ସିଦ୍ଧିର ଅଭିହତ୍ତା ପ୍ରକାଶ ହୁକ୍ତେହିଁ ହିଁୟାରେ : ଆମ୍ଭେ :

ଉକ୍ତ. ‘ଆଦିର ଅସ୍ମୁ , ମାତେ ମଜ୍ଜେହିଁନୁ , ହୁକ୍ତେହିଁଲେ ଭୁକ୍ତି ଘୋଡ଼ା

ଲୋକା ମୋକ୍ଷୀ ତାର ମଦାକାଳ ଘୋର ଗ୍ରାହଣି ହୁକ୍ତେହିଁ ଯୋଡ଼ା ।’

ଦୁଃ. [ଦୁଃଖର ଅସ୍ମୁ] - ଭକ୍ତର ହୃଦିରେ : ଦୋଷକୁ ପଲେରେ ଦୁଃଖ

‘କାନ୍ତ କ୍ଷତିଆ ଦୋଷ ଭେଦେ ମୁଖ ଅଭିଧାତାମ୍ଭ ମୁକ୍ତକ୍ଷ ।

କାନ୍ତ କ୍ଷତିତ ଦୁଃଖ ମୁଖ ହଲ , ମୁଖ ହରେ ଲଳ ଦୁଃଖ

ଘୋଷେ ଅମ୍ଭର ହୁକ୍ତେ ନାସିନୁ ମାତ ହଲ କତହୁକ୍ !’

କାନ୍ତ କ୍ଷତି ଗର୍ବ ମତେତର କ୍ଷୀରାଦୃଷ୍ଟିରେ ବିକାମ୍ଭ କରେନ :

‘ମାତେ ଦୁଃଖ ପାପ ନା କିହୁତେ, ଅଞ୍ଜି ଆମେ ଜଳେତେ ।

ଭିତ୍ତ. ‘ଓ କାନ୍ତ ଘାଲେ ଭେଦେ ଓତ ମୁଖୀ , ପାପ ମାତେ ପତ ଘୋଷ ।’

ଅକଳକେଳୀକାର ମୁଖକର୍ତ୍ତାର ସ୍ମୃତ୍ତକେ ଆକ୍ଷା ଚକ୍ତାଣି ଭାଲୋକାମ୍ଭି ।

ଅକଳକେଳୀର ଆଲୋ ଆକ୍ଷାଦେର ଚୋର ଅମେ ମଜ୍ଜେ ଆକ୍ଷା

ନବମ ପିଲାଟିଏ ଅଧିକା ହିସାବ ତାକେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲି । - ଏହାକେ ଧୂଳିଆଲୋକ
ଆସିବି ବୁଝାଉ ଦେଖିବ କହ : ଧୂଳିଆଲୋକ କହିଲା ଯେ ଧୂଳିଆଲୋକ
ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଧୂଳିଆଲୋକ କେଉଁ ଚୋର ଦେଖିବେ ଦେଖିବେ ? :

ଉତ୍ତର. 'କେ ଧୂଳିଆଲୋକ, ଧୂଳିଆଲୋକ ? ଧୂଳିଆଲୋକ ପ୍ରତି ଧୂଳିଆ
କିମ୍ପା ମାତ୍ର ହିସାବ କାହିଁକି କେ ଚୋର ଧୂଳିଆଲୋକ ।'

...
'ତୁ ଧୂଳିଆଲୋକ କାହିଁକି ହୁଏ, ଆଲୋକ କାହିଁକି ଧୂଳିଆଲୋକ
ଧୂଳିଆଲୋକ କି ଆଲୋକ ଧୂଳିଆଲୋକ କାହିଁକି ହୁଏ ?'

ଧୂଳିଆଲୋକ ପ୍ରଶ୍ନକାରୀ ଧୂଳିଆଲୋକ କଲେ : ଧୂଳିଆ, ଧୂଳିଆ ଆଉ ଧୂଳିଆ
'କାହିଁକି ଧୂଳିଆଲୋକ କାହିଁକି ହୁଏ ବା କାହିଁକି ଧୂଳିଆଲୋକ' - ଏହାକେ

ଧୂଳିଆଲୋକ କଲେ 'ଧୂଳିଆଲୋକ କିମ୍ପା ଧୂଳିଆଲୋକ । ଧୂଳିଆଲୋକ କାହିଁକି ହୁଏ
ଧୂଳିଆଲୋକ ନାହିଁ ଧୂଳିଆଲୋକ କାହିଁକି ଧୂଳିଆଲୋକ ଆଉ ଧୂଳିଆଲୋକ : କିନ୍ତୁ
ଧୂଳିଆଲୋକ କି ଦେଖା ଧୂଳିଆଲୋକ ? ଧୂଳିଆଲୋକ କଲେ :

ଉତ୍ତର. 'ଧୂଳିଆଲୋକ କାହିଁକି ହୁଏ, ନାହିଁକି ନା ହୁଏକି
ଧୂଳିଆଲୋକ କାହିଁକି ହୁଏ - ଏହାକେ ହୁଏକି ହୁଏକି ।'

ଧୂଳିଆଲୋକ କଲେ ଧୂଳିଆଲୋକ :

ଉତ୍ତର. 'ଧୂଳିଆଲୋକ କାହିଁକି ହୁଏ -
ଧୂଳିଆଲୋକ କାହିଁକି ହୁଏ ଧୂଳିଆଲୋକ କାହିଁକି ହୁଏ ଧୂଳିଆଲୋକ କାହିଁକି ହୁଏ ।'

ଧୂଳିଆଲୋକ. 'ଧୂଳିଆଲୋକ କାହିଁକି ହୁଏ
ଧୂଳିଆଲୋକ କାହିଁକି ହୁଏ - ଧୂଳିଆଲୋକ କାହିଁକି ହୁଏ ।'

ଧୂଳିଆଲୋକ ଓ ଧୂଳିଆଲୋକ କଲେ ଧୂଳିଆଲୋକ ଧୂଳିଆଲୋକ :

'ଧୂଳିଆଲୋକ କାହିଁକି ହୁଏ ନା ଧୂଳିଆଲୋକ କାହିଁକି ହୁଏ ।'

ଧୂଳିଆଲୋକ ପ୍ରଶ୍ନକାରୀ କଲେ ଧୂଳିଆଲୋକ କଲେ : ଧୂଳିଆଲୋକ :

'ଧୂଳିଆଲୋକ କାହିଁକି ହୁଏ

ଧୂଳିଆଲୋକ କାହିଁକି ହୁଏ ଧୂଳିଆଲୋକ କାହିଁକି ହୁଏ ।'

କରିତାର ଦ୍ୱିତୀୟ ଖଣ୍ଡେ ଚର୍ଚ୍ଚାକେ କରି ପଠିକ୍ରମାଧ୍ୟ ଆଧୁନିକ ଉପାଦାନ
ସ୍ତର ଦର୍ଶାନ୍ତେ :

‘ସିଦ୍ଧି ଶିକ୍ଷା ଦିଏ ନାହିଁ କରନ୍ତାନ୍ତେ ଚାହୁଁ ଧା ଓ ଧା ଧୁମ୍ବି
ଉଚ୍ଚି ନିଧିର ଶାନ୍ତେ ଧୁମ୍ବି, ଓଠି କୋରା ନିଧିର ନା ଶାନ୍ତା
ଏ ଦିକ୍ଷି ଆମ୍ବି ଧାହି -

ଆମ୍ବି ମାଧ୍ୟେ ଦେଖା ହେବେ ନାହିଁ ଉକ୍ତା ପ୍ରକାଶ ଶକ୍ତି ଧାହି ।’

ଏହି ଦର୍ଶନ କରି ପଠିକ୍ରମାଧ୍ୟ ଅହଜେହି ନିକ୍ଷେପେ ଚିନ୍ତାଶକ୍ତି ଶାନ୍ତା
ନାହିଁ । କରନ୍ତେ ଧାନ୍ତା :

ଅତଃ ନର ଧା କି ହେବେ ତା ନିଧିର ନାହିଁକି ଚିନ୍ତା ଧାନ୍ତା
ଅହଜ ପ୍ରକ୍ତ ଆଧାର ନାହିଁ । ହେଉଥାନ୍ତେହି ଧା ଧାନ୍ତା ;

କିନ୍ତା, ଚାହିଁକି ଦେଖେ ଚାହିଁକି ଚାହିଁକି ଚାହିଁକି ଚାହିଁକି ଚାହିଁକି
ନାହିଁ ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା
ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା, ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା - ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା
ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା !

ଆଉ କରିତାର ଦ୍ୱିତୀୟ ଖଣ୍ଡେ - ଧା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା
ଆଧୁନିକ ଧାନ୍ତା :

‘କି ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା -

ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା, ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ।’

କରିତାର ତୃତୀୟ ଖଣ୍ଡେ କରି ପଠିକ୍ରମାଧ୍ୟ

ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା । ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା :
‘ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା, ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ।’

ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା - କରିତାର ତୃତୀୟ ଖଣ୍ଡେ
ପଠିକ୍ରମାଧ୍ୟ ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା । ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା
ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା । ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା
ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା
ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା
ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା :

ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା
‘ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ଧାନ୍ତା ?’

କିନ୍ତୁ କବି ପତ୍ନୀମାନଙ୍କର ସୁଧସୁଧମୟର ଅନୁଭୂତି ମୁଁଙ୍କର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା
ଅଧ୍ୟାତ୍ମିକ ହେବା ପାରେନି । ଏହି ପୁସ୍ତିକାରେ ତାର ଘର ହେଉଛି ସୁଧ ଅମର ନା,
ସୁଧ ଛତା ଥିବା ଘର ସୁଧର ଦିନର ଆଲୋକ ଲାଗିଲେ ଉତ୍ତମେ
ଆଲୋକ କରେ ଯାହାକୁ ସୁଧୋତ୍ତର ଆଲୋକୀୟ । ଏହି ପୁସ୍ତିକାରେ ତାହି
ପତ୍ନୀମାନଙ୍କର ଘର ହେଉଛି : 'ସୁଧାକୁ ଚିତା ଭାଙ୍ଗିଲେ ଛାଣିଲ - ଘଟ
ଆଦାୟକାରୀ ।' - କବି ଉପଲକ୍ଷ୍ମ,

'ଆସି ନା ଏ ଚଢ଼େ ଯାହା
ରାଜ୍ୟ ମିତ୍ରାଣ'ର ଛାଣ୍ଡାଳି ଚିତାରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ଘର ଖାନ୍ଦା ।'

କବିତାର ଚର୍ଚ୍ଚ ଖୋଳ - ଏ କବି ସୁଧରୁ ଛାଣିବାର
କବି ଆଙ୍କରେ ମିଳେ ଚଢ଼େଇ କୁଣ୍ଡ । ଚିତ୍ତକ୍ରମ - କବିର ତାହି ଆତ୍ମିକ
ଆଲୋଚନା : 'କେ ମାତ୍ର ନୁହେଁ ମୂର୍ତ୍ତି -

କେ ଘଟାରେ ଏହି ସୁଧ ସମ୍ପାଦନା ଘଟାରେ ବିଲମ୍ବିତ ?
କେତା ଯେ ଆସିବାରୀ -
ଛାଣିଲେ ମତ୍ତ, ଘଟାରେ ମୁଁଙ୍କର ନାମ ଛୁଡ଼ିଯାନ୍ତି !'

କବିତାର ମଞ୍ଜୁଳ ଖୋଳ - ଏ ତାହି କବିର ପ୍ରକାଶ ପାଠକ :

'ନଚେ ଛାଣି ଦାଣ୍ଡ -
କାହିଁକି ଏହି ଅଧିକାରୀ ମୂର୍ତ୍ତି ଯେତେବେଳେ ଧୁଳି ନାହିଁ ।'

- ଏହି ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପତ୍ନୀମାନଙ୍କର ମୂର୍ତ୍ତି ଘାଣ୍ଟି ଛାଣିଲେ ଧୁଳି ଯାହାକୁ ଆଲୋକ ମୁଁଙ୍କ
ମିଳେ ନାହିଁ - ପ୍ରତିଫଳ କରନ୍ତୁ ଚଳେଇ କବି ପତ୍ନୀମାନ । - ସୁଧାତ୍ମ ଆଧ୍ୟାତ୍ମ
ଘର ଆଲୋକ ପାରେ । ଆଲୋଚନା କବିର ହିଁ ପ୍ରକାଶ :

'ନାହିଁ ଯେ ପ୍ରକାଶନ
ଆଧ୍ୟାତ୍ମ ଘାଣ୍ଟା ଆଲୋକର ଘେର କବିତାରେ ମଞ୍ଜୁଳ ।'

କବିତାର ଶ୍ଳୋକ - ଏ ଘର କବିର ଘେର ପ୍ରକାଶ ଧୁଳି ମିଳେ ଧୁଳି

କବିତା ପ୍ରତିଫଳ ଆଲୋଚନା ଯେତେବେଳେ ଧୁଳି ଘାଣ୍ଟି ଘର କରନ୍ତୁ କବି
ପତ୍ନୀମାନ । ଶ୍ଳୋକ - ଏ ସୁଧାତ୍ମେ ପତ୍ନୀମାନ ଧଳେଇ :

(7)

'କ ଥରୁ ଠିକ୍, ଥରୁ ଲାଗେ ଏକ ଆର୍ତ୍ତ ଦିଏ ଠିକ୍
ଥରୁ ଘୋର ହେ ନାହେଁ ଚିନ୍ତିତ, ହିରୋଡ଼ ତ କଥା କହୁ ନା।'

କବିତାର ମଧ୍ୟମ ଶ୍ଳୋକ-1 କବି ପତ୍ରିକାଟି ଧାର୍ମିକତା ଅନୁଭବର ମୁହେଁ
ଥରୁକେ ବଳଦେନ :

'ତୁମ୍ଭା ଦୁଃଖିଣୀ ସହମା ଆଜି ତ ମନେଇ କର ଜାଣ
ହୁତା ତାହାମ୍ଭା ବୁଧା ଅନୁଭବ କବିଧାର୍ତ୍ତ ଆଣେ ଆଣେ।
ଧାନ୍ୟ ଆଣେ ପାଠ, ତାହା ଦୁଃଖୀ ଆଣେ କି ମାତ୍ର ମାତ୍ର ଦିଅ ?

ଆର୍ତ୍ତ କବିତା - ମନେଇ ମୁଃବେଦ ଘୋର ଅଟ କିନ୍ତୁ ଆଣେ। ତାହା ତିନି
ତାର ଥରୁକେ ମୁଃବ ଦୁଃଖୀ ଆଣେ କିନ୍ତୁ ତା ଦିଅତ ମାତ୍ର ?